संस्कृत वेद

क्र.नं. १४

पवमान

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

(१)

॥ अथपवमानप्रारंभः ॥ श्रीः ॥

" Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

२

॥श्रीगणेशाय नमः॥ हरिः ॐ॥ स्वादिष्ठया मदि-

(२) ष्ठया पवस्व सोम धारया॥ इंद्राय पातवे सुतः॥

रक्षोहा विश्वचर्षणिरभि योनिमयोहतं। द्रु

णा सधस्थमासदत्॥ वरिवोधातमो भवा मं

त्रहं हिष्ठो वृतुमः॥ पर्षि राधो मघोनां॥ अभ्यर्ष म-

हानां देवानां वीतिमंधसा॥ अभि वाजमुत

श्रवः॥ त्वामच्छा चरामसि तदिदर्थं दिवे दि

वे॥ इंदो त्वे न आशसः॥ पुनाति ते परिस्रुतं ॥१

(2A)

सोमंस्सूर्यस्यदुहिता॥वारेणशश्वतातनो॥त
मीमण्वीःसमर्यआगृभ्णंतियोषणोदश॥-
स्वसारःपार्येदिवि॥तमींहिन्वंत्यग्रुवोधमं-
तिबाकुरंदृतिं॥त्रिधातुवारणंमधु॥अभी
ईममघ्न्याउतश्रीणंतिधेनवःशिशुं॥सोमम-
मिंद्रायपातवे॥अस्येदिंद्रोमदेष्वाविश्वावृत्रा
णिजिघ्नते॥शूरोमघाचमंहते॥२॥पवस्व
देववीरतिपवित्रंसोमरंह्या॥इंद्रमिंदोवृषावि

" Joint Project of Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

(3)

२॥ आवच्यस्व महि प्सरो वृषेंदो द्युम्नवत्तमः॥ आ
योनिंधर्णसिः सदः॥ अधुक्षत प्रियं मधु धारा सु
तस्य वेधसः॥ अपो वसिष्ट सुक्रतुः॥ महांतं त्वा
महीरन्वापो अर्षंति सिंधवः॥ यद्गोभिर्वासयिष्य
से॥ समुद्रो अप्सु मामृजे विष्टंभो धरुणो दिवः॥
सोमः पवित्रे अस्मयुः॥ ३॥ अचिक्रदद्वृषा हरिर्म
हान्मित्रो न दर्शतः॥ संसूर्येण रोचते॥ समुद्रो गि
रस्त इंद्र ओजसा मर्मृज्यंते अपस्युवः॥ याभिर्म

(3A)

दायशुंभसे॥ तंत्वामदायघृष्वयउलोककृत्नुमीमहे॥
तवप्रशस्तयोमहीः॥ अस्मभ्यमिंदविंद्रयुर्मध्वःप
वस्वधारया॥ पर्जन्योवृष्टिमांइव॥ गोषाइंदोनृषा
अस्यश्वसावाजसाउत॥ आत्मायज्ञस्यपूर्व्यः॥
४॥ एषदेवोअमर्त्यःपर्णवीरिवदीयति॥ अभिद्रो
णान्यासदं॥ एषदेवोविपाकृतोतिह्वरांसिधा
वति॥ पवमानोअदाभ्यः॥ एषदेवोविपन्युभिः
पवमानऋतायुभिः॥ हरिर्वाजायमृज्यते॥ ए

प०
३ षविश्वानिवार्याशूरोयन्निवसत्वभिः॥ पवमानः
(५) सिषासति॥ एषदेवोरथर्यतिपवमानोदशस्य
ति॥ आविष्कृणोतिवग्वनुं॥ एषविप्रैरभिष्टु- ५॥
तोपोदेवोविगाहते॥ दधद्रत्नानिदाशुषे॥ एषदि
वंविधावतितिरोरजांसिधारया॥ पवमानः-
कनिक्रदत्॥ एषदिवंव्यासरत्तिरोरजांस्यस्पृ
तः॥ पवमानःस्वध्वरः॥ एषप्रत्नेनजन्मनादे
वोदेवेभ्यःसुतः॥ हरिःपवित्रेअर्षति॥ एषउस्य

(७A)

पुरुव्रतोजज्ञानोजनयंन्निषः॥धारयापवतेसु
तः॥६॥सनोंचसोमजेषिचपवमानमहिश्रवः॥
अथानोवस्यसस्कृधि॥सनाज्योतिःसनास्व१
र्विश्वांचसोमसौभगा॥अथा०॥सनादक्षमुत-
क्रतुमपसोममृधोजहि॥अथा०॥पवीतारःपुनी
तनसोममिंद्रायपातवे॥अथा०॥त्वंसूर्येनआ
भजतवक्रत्वातवोतिभिः॥अथा०॥७॥तवक्र
त्वातवोतिभिर्ज्योक्पश्येमसूर्यं॥अथा०॥अभ्य

Joint Project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

पव०
४

र्षस्वायुधसोमद्विबर्हसंरयिं॥ अथा०॥ अभ्यार्षान्
पच्युतोरयिंसमत्सुसासहिः॥ अथानो०॥ त्वांयज्ञै
(५) रवीवृधन्पवमानविधर्मणि॥ अथा०॥ रयिंनश्चि
त्रमश्विनमिंदोविश्वायुमाभर॥ अथा०॥ ८॥ स
मिद्धोविश्वतस्पतिःपवमानोविराजति॥ प्री
णन्वृषाकनिक्रदत्॥ तनूनपात्पवमानःशृंगे
शिशानोअर्षति॥ अंतरिक्षेणरारजत्॥ ईळे-
न्यःपवमानोरयिर्विराजतिद्युमान्॥ मधोर्धा

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(5A) रोभिरोजसा॥ बर्हिः प्राचीनमोजसा पवमानस्तृणन्
हरिः॥ देवेषुदेवईयते॥ उदातैर्जिहतेबृहद्वारोदेवीर्हि
रण्ययीः॥ पवमानेनसुष्टुताः॥ १॥ सुशिल्पेबृह-
तीमहीपवमानोवृषण्यति॥ नक्तोषासानदर्शते॥
उभादेवान्नृचक्षसाहोतारादैव्याहुवे॥ पवमानइंद्रो
वृषा॥ भारतीपवमानसरस्वतीळामही॥ इमंनोय स्य ६
ज्ञमागमंस्तिस्रोदेवीः सुपेशसः॥ त्वष्टारमग्रजांगोपां
पुरोयावानमाहुवे॥ इंदुरिंद्रोवृषाहरिः पवमानः प्र

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(६)

ज्ञापतिः ॥ वनस्पतिं पवमानमध्वासमंक्ष्वि धारया ॥
सहस्रवल्शं हरितं भ्राजमानं हिरण्ययं ॥ विश्वेदेवाः
स्वाहाकृतिं पवमानस्यागत ॥ वायुर्बृहस्पतिःसूर्यो
ग्निरिंद्रःसजोषसः ॥ २० ॥ मंद्रयासोमधारयावृषा-
पवस्वदेवयुः ॥ अव्योवारेभिस्मयुः ॥ अभित्यंमद्यं
मदमिंदविंद्रइतिक्षरा ॥ अभिवाजिनोअर्वतः ॥ अ
भित्यंपूर्व्यंमदंसुवानोअर्षपवित्रआ ॥ अभिवा
जमुतश्रवः ॥ अनुद्रप्सासइंदवआपोनप्रवता- ५

सरन् ।। पुनाना इंद्रमाशत ।। यमत्यमिववाजिनंमृजं
तियोषणोदश ।। वनेक्रीळंतमत्यविं ।।११।। तंगोभिर्वृष
णंरसंमदायदेववीतये ।। सुतंभराय संसृज ।। देवोदेवा
यधारयेंद्राय पवते सुतः ।। पयोयदस्य पीपयत् ।। आ-
रंह्यो त्मायज्ञस्य [illegible] सुष्वाणः पवते सुतः ।। प्रत्नंनिपा
सिकाव्यं ।। एवापुनान इंद्रयुर्मदंमंदिष्ठवीतये ।। गु
हाचिद्दधिषेगिरः ।।१२।। असृग्रमिंदवः पथाधर्मन्नृ
तस्यसुश्रियः ।। विदाना अस्ययोजनं ।। प्रधारामध्वो

पव०
६

अग्रियोमहीरपोविगाहते ॥ हविर्हविःषुवंद्यः ॥ प्रयुजो
(7) वाचोअग्रियोवृषावचक्रदद्वने ॥ सद्माभिसत्योअध्व
रः ॥ परियत्काव्याकविर्नृम्णावसानोअर्षति ॥ स्वर्वा-
जीसिषासति ॥ पवमानोअभिस्पृधोविशोराजेवसी
दति ॥ यदीमृण्वंतिवेधसः ॥ २३ ॥ अव्योवारेपरिप्रि
योहरिर्वनेषुसीदति ॥ रेभोवनुष्यतेमती ॥ सवायुमिं
द्रमश्विनासाकंमदेनगच्छति ॥ रणायोअस्यधर्म
भिः ॥ आमित्रावरुणाभगंमध्वःपवंतऊर्मयः ॥ विदा ६

(१५)

नाअस्यशाक्मभिः॥ अस्मभ्यंरोदसीरयिंमध्वोवा
जस्यसातये॥ श्रवोवसूनिसंजितं॥२४॥ एतेसो-
माअभिप्रियमिंद्रस्यकाममक्षरन्॥ वर्धंतोअस्य
वीर्यं॥ पुनानासश्चमूषदोगच्छंतोवायुमश्विना॥ तेनो
धांतुसुवीर्यं॥ इंद्रस्यसोमराधसेपुनानोहार्दिचोद
य॥ ऋतस्ययोनिमासदं॥ मृजंतित्वादशक्षिपो-
हिन्वंतिसप्तधीतयः॥ अनुविप्राअमादिषुः॥ देवे-
भ्यस्त्वामदायकंसृजानमतिमेष्यः॥ संगोभिर्वास

(8)
यामसि॥१५॥पुनानःकलशेष्वावस्त्राण्यरुषोहरिः॥
परिगव्यान्यव्यत॥मघोनआपवस्वनोजहिविश्वा
अपद्विषः॥इंदोसखायमाविश॥वृष्टिंदिवःपरिस्र
वद्युम्नंपृथिव्याअधि॥सहोनःसोमपृत्सुधाः॥नृ
चक्षसंत्वावयमिंद्रपीतंस्वर्विदं॥भक्षीमहिप्रजा
मिषं॥१६॥परिप्रियादिवःकविर्वयांसिनप्त्योर्हि
तः॥सुवानोयातिकविक्रतुः॥प्रप्रक्षयायपन्यसे
जनायजुष्टोअद्रुहेवीत्यर्षचनिष्ठया॥ससूनुर्मात

(8A)

राशुचिंजज्ञतोजातेअरोचयत्॥महान्महीऋतावृ
धा॥ससस धीतिभिर्हितोनुद्योअजिन्वदद्रुहः॥-
याएकमक्षिवावृधुः॥ताअभिसंतमस्तृतंमहेयु-
वानमादधुः॥इंदुमिंद्रतवव्रते॥२७॥अभिवह्निरम
र्त्यःसप्तपश्यतिवावहिः॥क्रिविर्देवीरतर्पयत्॥अ
वाक्ष्येषुनःपुमस्तमांसिसोमयोध्या॥तानिपुना
नजंघनः॥नूनंव्यसेनवीयसेसूक्तायसाधयापथः॥
प्रत्नवद्रोचयारुचः॥पवमानमहिश्रवोगामश्वं-

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

रासिवीरवत् ॥ सनामेधांसनास्वः ॥ २८ ॥ प्रस्वानासो
रथाइवार्वंतोनश्रवस्यवः ॥ सोमासोरायेअक्रमुः ॥ हि
न्वानासोरथाइवदधन्विरेगभस्त्योः ॥ भरासःकारि
णामिव ॥ राजानोनप्रशस्तिभिःसोमासोगोभिरंज
तेयज्ञोनसप्तधातृभिः ॥ परिसुवानासइंदवोमदाय
बर्हणागिरा ॥ सुताअर्षंतिधारया ॥ आपानासो
विवस्वतोजनंतउषसोभगं ॥ सूराअण्वंवितन्व-
ते ॥ २९ ॥ अपद्वारामतीनांप्रत्नाऋण्वंतिकारवः ॥ वृ

(९A) ष्णोहरेस आयवः ॥ समीचीनासआसते होतारः सप्तजा
मयः ॥ पदमेकस्यपिप्रतः ॥ नाभानाभिंन आददे चक्षु
श्चित्सूर्येसचा ॥ कवेरपत्यमादुहे ॥ अभिप्रियादि-
वस्पदमध्वर्युभिर्गुहाहितं ॥ सूरः पश्यतिचक्षसा ॥
२० ॥ उपास्मैगायतानरः पवमानायेंदवे ॥ अभिदेवाँइ
यक्षते ॥ अभितेमधुनापयोथर्वाणो अशिश्रयुः ॥ दे
वंदेवायदेवयु ॥ सनःपवस्वशंगवे शंजनायशमर्व
ते शंराजन्नोषधीभ्यः ॥ बभ्रवे नुस्वतवसेरुणाय

पव०

१

द्दिविस्पृशे॥सोमायगाथमर्चत॥हस्तच्युतेभिरद्रिभिःसु
(१०) तंसोमंपुनीतन॥मधावाधावतामधु॥२१॥नमसेदुप
सीदतदध्नेदभिश्रीणीतन॥इंदुमिंद्रेदधातन॥अमित्र
हाविचर्षणिःपवस्वसोमशंगवे॥देवेभ्योअनुकामकृ
त्॥इंद्रायसोमपातवेमदायपरिषिच्यसे॥मनश्चिन्
मनसस्पतिः॥पवमानसुवीर्यंरयिंसोमरिरीहिनः॥
इंदविंद्रेणनोयुजा॥२२॥सोमाअसृग्रमिंदवःसु-
ताऋतस्यसादने॥इंद्रायमधुमत्तमाः॥अभिवि-

१

प्रोअनूषतगावोवत्संनमातरः॥इंद्रंसोमस्यपीतये॥म
(10A) दच्युत्क्षेतिसादनेसिंधोरूर्माविपश्चित्॥सोमोगौ
रीअधिश्रितः॥दिवोनाभाविचक्षणोव्योवारेमहीयते॥
सोमोयःसुक्रतुःकविः॥यःसोमःकलशेष्वाँअंतःप-
वित्रआहितः॥तमिंदुःपरिषस्वजे॥२३॥प्रवाच-
मिंदुरिष्यतिसमुद्रस्याधिविष्टपि॥जिन्वंकोशंम
धुश्चुतं॥नित्यस्तोत्रोवनस्पतिर्धीनामंतःसबर्दुघः॥
हिन्वानोमानुषायुगा॥अभिप्रियादिवस्पदासो

" Joint project of the Vaidik Samshodhan Mandal, Pune and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

सोमहिन्वानो अर्षति ॥ विप्रस्य धारया कविः ॥ आ पवमा
न धारय रयिं सहस्रवर्चसं ॥ अस्मे इंदो स्वाभुवं ॥ २४ ॥
(८।१) इति प्रथमोध्यायः ॥ ॥ हरिः ॐ ॥ सोमः पुनानो अ
र्षति सहस्रधारो अत्यविः ॥ वायोरिंद्रस्य निष्कृतं ॥
पवमानमवस्यवो विप्रमभिप्रगायत ॥ सुष्वाणं दे
ववीतये ॥ पवंते वाजसातये सोमाः सहस्रपाजसः ॥
गृणाना देववीतये ॥ उत नो वाजसातये पवस्व बृह
तीरिषः ॥ द्युमदिंदो सुवीर्यं ॥ ते नः सहस्रिणं रयिं पवं

(T/A)

तामासुवीर्यं॥सुवानादेवासइंदवः॥१॥अत्याहियाना
नहेतृभिरसृग्रंवाजसातये॥विवारमव्यमाशवः॥वा
श्राअर्षंतींदवोभिवत्संनधेनवः॥दधन्विरेगभस्त्योः॥
जुष्टइंद्रायमत्सरःपवमानकनिक्रदत्॥विश्वाअपद्वि
षोजहि॥अपघ्नंतोअराव्णःपवमानाःस्वर्दृशः॥यो-
नावृतस्यसीदत॥२॥६॥ हालाग्येपनामकमहादे-
वेनलिखितानीमानिपूरकपत्राणीतिबोध्यं॥

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com